

8/76

b

539^{*}₍₃₎

K34/76 H.N. Selwane

1/9

War between Sekhutsune and Mmalekutu and other small matters.
Kolouwane.

1

0-16

Kolouwane ke lesolo la xo rapya ke batho. Iatno xe ba eya xo tsoma rere ba ya kolouwane. Ke xore ba tswela ka bontsi ba ile xo bolaya diphoofole.

E tla re ka wantsibuwa kwa lla mokudietane. Banna ba tla re le masoboro a mangwe ba tsoxa e sa le bosexo, ba tseya melamu le diletswana le dimpya tsa bona.

Batsomi ba tseisana khang ya xo bolaya, ba re, re tla ke ra bona yo a tlexo xo bolaya pele. Yo mongwe o tla re nna xe ke bo-laile diphoofole di tla rwala ke semang-mang. Yo mongwe le yena o tla riyalo yo mongwe yena o tla riyalo, ke moka ba tla ya xo tsoma.

2

Re bona xe banna ba xe ba tsoma ba eba byale ka naka tsa kxokong. Dimpya tsona di ba ka mo xare xa lenaka di tseme di tsoma.

Xe yo mongwe a ka o hwetsa o sa robetse o tla re bowelang mono ba xesu ke moka ba o axela lenaka. Xo tla re wa maleba a o betsa ke moka a o itiya. A o rwea yo a tsere naye kxong. Xe dimpya di tseme di swa le bona ba tseme ba itiya ye mengwe.

Xe o sene maleba o tla roba ke mebutla le tse dingwe tse di bolailweng.

3

Diphoofole tse ba atisang xo di bolaya ke mutla, phuthi, phudu-fudu, letlabo, tsano hlong, khudu, kxaka, lekhukhu le tse dingwe.

Ke batho ba banthsi baba sa rateng khudu, xoume xa ba e hlatse, empa ba seleka ke maoto a yona le xo rota kapele xe motho

a e swere, empa ba lesa nana ye bese ye bete sa yona le fetaxo sa
kxomo ka bese.

Banna ba ba tla re xe ba boela xae, mantsibuwa ba a ba xana
dinama tse ba dibolaileng.

4 Eona, xore xe batsomi ba ba bolaille noxa ye kxolo leina la
yona e lexo hware, ba tseya mokxopa ba o isa mosate, xo kxosi
xo ya xo bexa. le xe ba bolaille Nkwe, ba isa mokxopa mosate xo ya
xo bexa.

Matlalo a diphoofolo tse dingwe ba tseya ba soxe makxeswa.
A mangwe a xo etsa nakedi kxano, phukubye le nkwe letse dingwe
ke tsa matata.

Tata le le botse ke la nkwe le dipela le la diphukubye.
Kolouwane ke ya banna le basimane.

Seripa bobedi (II)

Byale re tla boledisana ka phoofolo tse dingwe fa. Mmutla
ona o bolawa ka molamu le mpya e ya o swara, fela xo nyakexa
mpya ya lebelo. Molamu le ona o nyaka xe o swerwe ke motho wa xo
kxona xo betsa.

5 Mosexare mmutla xa o sepele o sepela bosexo fela. O robala
ka fase xa mabyang le mehlasana, kudu melalanyaneng. Xe re o
reta ke mmutla wa bo kadi morwa maseka-sekane, ke Mmutla wabo
kxwankwa lebelo le ho ke thsaba la bothoka; xe e le labo mpya
lona re tla xahlana. Dara xore molamu ba o itiya o sa re ke
ya thsaba xoba o sa re ke ya tloxa le xe o sa robetse. Xe e le mpy
yona ka xore di ya kitima ka moka di tla xahlana. Mmutla xa o
buuwe ka thipa fela le ka seatla.

6

Kxano yona e buiwa ka thipa, ka xore tlalo la yona xa le
kxonexe ka seatla. E fetwa ke mmutla ka boxolo empa e feta mmutla
ka mosela. Mosela wa yona o dira dihloro, e dula meleteng le
diphaxong tsa mehlare. E bolawa ke dimpya. Re re ke o potlang
o senyana xo potla metototo. Ke xore e potlala dipya xe di e
swara, le xona e ya leka xo etwela.

Khudu yona xe o e bona e ya hunyela ke xona xo thsaba xa
yona. Xe ba e buwa ba e phapha kas selepe, e sa phela, e hwa mola
ba e kxabetse.

Thuhu e nyakana le mpya tse boxale. Ka xore ke bata la xo
etwela, le xona e nyakile xo leka le mpya.

Phuthi yona ye ye kxolo komme e e nyakana le dimpya tsa xo
thsabesa. Molamu e ka wiswa ke wa mmitsi wa difoka. E lapa kapele.
E buiwa ka thipa. Letlalo ke lethselane.

Phudufudu e ne le belo le xona xa e lapa kapele, e pala ba
e kxasitse. E kxona ke mpya tsa maphefo fela le molamu.

7

Ekwe yona e nyaka batho ba boxale ka xore dimpya tsona di ya
e thsaba. Ba e bolaya ka marumo ba e ya e axela lesaka. Tlalo
la yona ke le lebotse la xo rata ke maxosi.

8

Xo kxolwa se se sexo xona.

Xe re etla mo xo ye taba, re tla bona xore batho ba baso
kxale ba be ba kxona xo fora bana.

Re kwa xore kxale motho o be a re xe a ka rotela tseleng
mmaxwe o tla ruruxa matswele. Xo be xo xanetswa bana ba banyane.

Ngwana o be a re xe a rotetse bare a hlabe lehlokwana xodimo ka moroto wa xaxwe, ke moka a o patlama ka dimpa a be a o latswa, xona ba be ba re xo ka se direxe selo.

Motho xe a ka supa molala-tladi xona ba be ba re a metse lefsikana xo bane xe a ka se le metse ngwako wabo o tla swa.

9 Eyale re kwa ye ngwe le yona se: Motho o be a sa dumelelwa xo posa theng le yo mongwe ka xore mmaxwe a ka tswala ngwana kxokolodi yona re kwa xore motho o be a swanetse xo etswara letolo le xona xo etswara yo a thomilexo xo posa moraxo.

Ngwana o be a xanetswa xo thsela mollo ka xore ba be ba re o tla rota madi. Le yena a nape a thome xo siya.

10 Le xo ora mollo ka sa moraxo ba be ba re o tla tswa mosela. Bana ba ne ba ba re xe ba le ka nokeng yo mongwe wa bona a apola, a tloxe a se ke a hlapa a be a apara, o be a botswa xore mmaxwe o tla tseya ke lepellela mma-maxodu-a-kororo. Ka xo thsaba xe mmaxwe a be a ka tsewa o be a hlapa.

Xo fala pitsa mosexare wa sekxalala ba be ba re xo tla tla motho yo ba bexo ba re ke Ama-thsekkedile. Batswadi ba bana ba be ba bona xore xa xo botse xo lesa bana ba rotela ditseleng ka xore di tla nkxa. Le xona xo feta batho xe ba re xe o thsetse mollo o tla rota madi xona ba be ba siya xore bana ba ka wela mollong. Xo ora ka samoraxo xona ba be ba siya xore yo nongwe a ka mo kxurumetsa a tloxe a wela mollong ka maxetla.

Xo fala pitsa mosexare; xona ba be ba thsaba xore dipitisa ka xore re fala maxoxo xoba ba thsuma motse xe ba re re ya apexa.

K34/76

11

Papadi.Bana ba nyaka bo-mmabo.

Moxongwe o tla xopola xore re re, bana ba nyaka bo-mmabo wa re rera batswadi, aowa! Rera bana, a nke re hlalosetsaneng ka xe bana e ba batswadi ke ya basimane le banenyana.

Xore bona bana ba ka nosi ba re a re kxethaneng re bapaleng papadi yela ya xo nyaka batswadi ke moka xo tla re ba baxolo ba re rena re basadi ke moka ba kxetha bana xo bale ba sexo ba ikxetha xore e be basadi. Mosimane yena xa ke a kxethwa xoba mosadi.

Byale bona xore xona mola xo bale barexo ke bana, xo tla sala ba bangwe ba esexo batswadi e bile e sexo bana. Papadi e ya thoma byale.

Bo-mmako bana ba tla dula fase ba swere mafsika ka diatleng tsa bona a byalo ka dithsilo ke moka byale ba fera seseka. Bana le bona ba tla patlana ka pele xa bo mmabo. Matsoko a bona a xahlana kapele xo hloxo e e lebeletsexo fase, ba be ba budu-lala byaleka xe e ke ba rwabetse.

12

O tla bona yo mongwe le yo mongwe wa batswadi a tula fase ka lefsika pele xa ngwana wa xaxwe a re:

Mothsa kudutu-kudutu,

bana bona ba tla hlatlola bo mmabo ka xore:

Mothsakola.

Batswadi: Mothsakudutu-kudutu.

Bana: Mothsakola.

Re bona xe e setse e lesebaka ba dirala byalo, bo mmako bana ba dira bana phori mahlong. Ba bile ba bitsa bale ba sexo ba ba selo ba tlile xo tseya mafsika ale mo xo batswadi

Bano tula fase byale ka bo mmaxo bana. Le bona ba re:

Mothsa kudutu-kudutu bana ba fele ba re Mothsakola. Bona ba re kotse ke bo mmaxo bona; mola bo mmaxo bona ba ile xo utara.

13

Bale ba tla re xo bona tsoxang. Re bona bana ba re xe ba tsoxa fale ba hwetsa bo mmabo ba sepetse, ba thoma xo ya kuwa le kuwa ba nyaka bo-mmabo. Ba tsame ba kitima ba re mme-mme-o ile kae?

Mme-mme o ile kae? ba phaphatha maraxo a bona ka atla tse pedi. E tla re mola e le kxale yo mongwe le yo mongwe wa bana o tla kwa mmaxwe a re ke mono ngwanaka. Bana ba tla thoma ba re:

Mme-mme o tswa kae? Eo-mmabo: Ke tswa Bopedi ngwanaka.

Bana: Mme-mme o tswa kae? batswadi: Ke tswa Bopedi ngwanaka.

Ea dira byalo xo fihla mo ba bexo ba le xona. O tla hwetsa ba taboxa ba thabile, xo bile xo tsoxile lerole.

14

Ntwa.

Ntwa maxareng a Malekutu le Sekhukhune II.

Mmalekutu e be e le kxosi ya ba Mamone. Ke tataxo Sekwati. Sekhukhune yena ke kxosi ya ba xa Sekhukhune. Ntwa ye xe e elwa e be e sale lesoxana ba sa mo swaretse boxosi.

Kxosi tse tse pedi ke bana ba motho ke xore ke leloko le tee. Ba be baka ka boxosi.

Mmalekutu e be e setse e le motho yo a xodileng. Lesoxana e be e le ba lapa le lexolo. Ba xa Sekhukhune e be e le ba lapa le lenyenyane.

Xo kwaxala xore ba xa Sekhukhune ba ile ba tswa xo ya bolaya ba

15 Mamone. Ba tswelletswe mosexare o moxolo. Mamone ba ile xe ba ba bona ba letsa mokuditane o moxolo wa masothsa a re:

Podi-podi, a be a hlaba le mokxosi a re basadi ipolokeng le ya welwa.

Ke moka basadi le bana le ka dithotwana ba thsabela ka sebong. Xware banna ba tseya dihlabano.

Manaba a bona a be a sa le ka mose xa noka ye ba rexo ke Moxoxwaneng. He kwa xore ka yona nako yewe Moxoxwaneng e ile ya tlala ba Sekhukhune ba palelwa ke xo thsela noka yewe.

16 Tsatsi le ile e xe le hlabile la ka moso kxosi ya tswa ka xae e lexo Mmalekutu. O ile xe a le tseleng a xahlana le Mmaxo Nthpeng Seloane, yowe xona byale e lexo mohumaxadi wa Makhopho mo Sebediela. Xe a e ya xo tseya moloxo a rumilwe ke mmawwe, ka xore e be e le motswetsi wa ngwana yo ba rexo Tswaledi Mmapuru.

Kxosi e le xo rabo a re le ya kae mola xo bifile! Ba re: Mme o re re ye re mo tseele motoxo. A re xo bona thsabesang kapele le tle le nkhwetsa xona fa. Ba thsabesa ba be ba tle ba mo hwetsa. Yaba o tloxa le bona xo ya mowe xo letsweng.

17 Re kwa xore Mmalekutu o ile a bitsa banna ba a dulang le-kunutung ba senya kxomo, ke moka ba ya ba senya phuthi. Byale xwa tloxa kxomo yak thsela noka, ba e bona ba e bolaya ba i ja.

Erile xe ba tloxa ba bona phuti ba e lelekisa ya thula motho le yona ba be ba e bolaya ba ija. Ba ile mola le hlatlosetse ruri, ba theoxa yo mongwe wa xa Sekhukhune a re na re yo lwa leng xona mola, mola re e ya xo tseya xa tee, noka ya feta.

Basadi ba dula dikhung. Mokxosi wa lla, banape ba swarana nkxao ya ja nkxao, xwa sala ngwana kwale xo thsethetha.

18 Xwa swa lexong xwa sala molora. Re kwa xore mokxekolo yo mongwe wa mamone mmako mahwiti yo xona byale e le xo motseta wa Makxopho mo Sebediela xo ba Mamone a re a sare ba ba swareng bona bawe he ba xwera ba lena. Motho wa Sekhukhune a re: "O tla ya kae? Re tla sere xo xo bolaya ra be ra xo itiya ka maraxwa a selepe maraxwa."

Monna yowe wa xa Sekhukhune xe a riyalo o lebane le dikxomo. Xe a sare ke ya hlatloxa monna wa Mamone a be e le xore o a mmona a mmolaya.

A re: Nthseleng le howa, xwa re huuuuuu! A re: Wa ka xa sa tloxa marota, xwa re huuuuuu!

Ba Sekhukhune bathoma xo thsaba bale ba Amalekutu ba ba lelekisa, ba tsene ba swara ba bangwe mokxosi wa lla. Ba re basadi etwa le bone tsiye kamo e letse. Ba hwetsa e noba ditoto-toto.

19 Basadi ba boela ka maxae. Re kwa xore ba le ba xo tla ba swerwe ba tla le tonki le dikobo tsa kxosi Sekhukhune. Tsela yewe ba be ba re ke Amapitsane ya thsadi. Esele yewe e ile ya thswala kudu.

Bathupiwa ba ile ba iswa lekubeng la mosate. La be ba diswa ke masoxana a swereng marumo. Xohle mo ba be ba rata xo ya, ba be ba e ya le badisi.

Amalekutu o ile mola ntwae e e ya mafelelong a ba lokolla ba sepela. A re xo bona xe ba sepela le ye le botse Sekhukhune a bowe xape le tle le re re ya wa ka xore ke ngwana ke tla mmolaela ruri. Batho bale ba sepela. Xo tloxa fawe Sekhukhune a se hlwe a rata xo lwa.

20 Re kwa xore basimanyana ba ile ba xoxa batho bawe ba xohwa
ba ba lahlela ka molapong.

Batho bawe ba bolokilwe ke manong le dikolobe. Xo tloxa
fawe batho ba banthsi ba Mamone ba se ba hlwe ba e ja dikolobe
ka xore ba bone xe di ja batho. Ba re : A! O sere selo se xa
se ile selo.

Le lehono xe o ka ya o tla hwetsa bakxekolo ba banthsi ba sa
e je empa xa ba ile ba no seleka ke mokxwa owe. Kudu basadi le
bana ba banyane ba bangwe xa ba e je. *END. S 539.*